

Анатолій БАГНЮК
головний редактор "Замку"

ПРЕДМЕТ ДИСКУСІЙ – ПРОБЛЕМИ ОСВІТИ

Науково-педагогічне та культурно-освітнє співробітництво Кременецької гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка і Могильовського державного педагогічного університету ім. А.А.Кулешова наближається до свого першого десятирічного ювілею. Одним із важливих і особливо ефективних напрямів творчої співпраці українського та білоруського закладів вищої освіти є спільна участь у підготовці та проведенні міжнародних науково-практичних конференцій у Кременці й Могильові. "Філософсько-педагогічні проблеми неперервної освіти" – тема цьогорічної науково-практичної конференції, що проходила на базі білоруського ВНЗ і в складі оргкомітету якого працювала проректор з наукової роботи нашої академії, доктор педагогічних наук, професор В.Є.Бенер. Вона ж очолювала делегацію наших науковців – учасників конференції.

На науковий форум прибули 150 фахівців із Білорусі, України, Молдови, США і Росії. Вони запропонували до програми конференції 125 тематичних наукових досліджень з проблем неперервної освіти. Крім наших науковців, Україну представляли науково-педагогічні працівники вищих закладів освіти Харкова, Одеси, Івано-Франківська, Запоріжжя, Житомира, Луганська і Мелітополя.

Пленарне засідання вітальним словом відкрив ректор Могильовського державного університету ім. А.А.Кулешова, доцент К.М.Бондаренко. Серед доповідей пленарного засідання – три представники українських ВНЗ: завідувач кафедри філософії та історії України Одеської національної академії зв'язку ім. А.С.Попова, доктор філософських наук, професор О.П.Панченко ("Неперервна освіта – інтелектуальна складова інформаційних ресурсів суспільства"), завідувач кафедри педагогіки Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника, доктор педагогічних наук, професор Т.К.Завгородня ("До питання розвитку неперервної освіти в Україні: ретроспективний аналіз"), і проректор з наукової роботи нашої академії, доктор педагогічних наук, професор В.Є.Бенер ("Сучасні технології самостійної роботи при вивченні психолого-педагогічних дисциплін"). Тут же прозвучала доповідь ініціатора й організатора науково-педагогічних зв'язків Могильовського університету з нашим навчальним закладом, завідувача кафедри філософії ВНЗ-господаря, доктора філософських наук, професора М.І.Вишневського "Інтегративність філософських основ неперервної освіти".

Інші виступаючі аналізували теоретико-методологічні основи неперервної освіти (В.П.Тарантей, професор Гродненського ДУ ім. Янки Купали), неперервну освіту як резерв вищої школи (В.І.Казаренков, професор РУДН), мовну компетенцію фахівця як результат неперервної освіти (А.А.Мурашов, професор Гродненського ДУ ім. Янки Купали), міжнародні проблеми професійної мобільності як фактор якості неперервної освіти (А.А.Самуйлич, директор Центру міжнародних зв'язків МО Республіки Білорусь), а також висвітлювали використання інформаційних технологій у навчально-виховному процесі (Г.П.Новикова, ректор Інституту розвитку освітніх технологій РАО), особливості організації навчальної діяльності ВНЗ у контексті неперервної освіти (А.П.Ільєнкова, доцент Придністровського ДУ ім. Тараса

Шевченка), культурно-педагогічних детермінант сучасної неперервної освіти (Ю.В.Аленькова, Могильов), наукових основ створення електронних підручників (Т.Ю.Герасимова, А.С.Лапушкіна, Могильов), прогнозування індивідуального освітнього маршруту в умовах неперервної освіти (А.Г.Давидовський, А.В.Пицова, Мінськ), ноосферної освіти та стратегій стійкого розвитку в інформаційному суспільстві (Ю.С.Мельниченко, Могильов). Значна частина виступів стосувалася конкретних методологічних питань: "Навчально-методичний комплекс як основа стратегії неперервної освіти спеціаліста" (В.А.Шишкіна, М.Н.Дедулевич, Могильов), "Навчально-методичне забезпечення вивчення геометричного матеріалу при підготовці вчителів початкових класів" (Н.В.Толстик, Мінськ), "Методологічні аспекти розвитку професійної мотивації спеціаліста в системі неперервної освіти" (І.Л.Прокопчик-Гойко, Мінськ), "Позааудиторні заняття студентів з навчальних предметів у системі неперервної освіти" (В.І.Казаренков, Т.Б.Казаренкова, Москва), "Кейс-методи в навчанні використання комп'ютерних засобів при підвищенні кваліфікації викладачів ВНЗ" (О.Є.Савич, Гродно).

Особливий науковий інтерес викликала методологія екологічного навчання та виховання студентської і учнівської молоді. Таку тематику розробляли доцент Брестського ДУ ім.О.С.Пушкіна Г.М.Казарчук ("Формування екологічної культури студентської молоді: екогуманітарний підхід"), науковець Білоруського держуніверситету Ю.І.Залеська ("Освітні стратегії стійкого розвитку й екологічна освіта: досвід вищої школи"), викладачі Могильовського ДУ ім. А.А.Кулешова В.С.Строн та І.І.Кусто ("Екологічна освіта як основа спадкоємності дошкільного закладу освіти і загальноосвітньої школи"). У цій же секції і над цією ж проблематикою працювали наші науковці: декан природничо-технологічного факультету, доцент О.І.Дух виступила з доповіддю "Особливості еколого-освітньої роботи зі студентською молоддю", а декан філологічного факультету, доцент В.Г.Мазурок проаналізував процес "Формування еколого-економічної компетентності студентської молоді в системі неперервної освіти".

Для учасників Міжнародної конференції були представлені майстер-класи "Авторські моделі інноваційної практики неперервної освіти" (модератор – доцент Могильовського ДУ ім. А.А.Кулешова О.А.Башаркіна) і "Технології візуалізації в моделях змішаного навчання" (модератори – доцент Білоруського ДЕУ О.В.Луцевич, співробітники цього ж університету О.О.Кравченко і Т.Л.Майборода, науковець Білоруського ДПУ ім. Максима Танка Ю.С.Калюта і вчитель СШ № 153 м.Мінська О.О.Загороднев), а також процесуально-навчальний консалтинг, який провела доцент Барановицького держуніверситету З.В.Лукашєна.

Водночас науковці, котрі зібрались на Міжнародну науково-практичну конференцію у Брестському державному університеті ім. А.С.Пушкіна, вирішували проблему "Порівняльна педагогіка в умовах міжнародного співробітництва та європейської інтеграції". У пленарному і секційних режимах розглядалися питання порівняльного аналізу тенденцій розвитку освіти у світі, методології порівняльної педагогіки, досвіду і проблем модернізації вищої школи, інноваційних моделей освіти в білоруських та зарубіжних педагогічних дослідженнях і в освітній практиці, забезпечення якості освіти в контексті глобальних і регіональних проблем, особливостей соціалізації особистості в сучасних освітніх системах. На пленарному засіданні конференції з доповіддю "Якість освіти: сучасні

стратегії та перспективи розвитку" виступив завідувач кафедри педагогіки вищої школи нашої академії, професор О.О.Безносюк. Він же презентував навчальний посібник "Технології соціально-педагогічних досліджень", що було передбачено Угодою про співпрацю Кременецької гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка з Брестським державним університетом ім. А.С.Пушкіна (Республіка Білорусь) у галузі вищої освіти.

За матеріалами конференції підготовлено Збірники наукових праць.

Вітебський ДУ ім. П.М.Машерова), "Підготовка спеціалістів соціально-педагогічної сфери до роботи з сім'єю на основі сімейно-орієнтованого підходу" (І.М.Батура, І.Л.Лукашкова, Могильовський ДУ ім. А.А.Кулешова), "Рефлексія учнями пізнавальної діяльності в системі неперервної освіти" (В.М.Кротов, Могильовський ДУ ім. А.А.Кулешова). Оригінальне наукове повідомлення "Розвиток неперервної екологічної освіти в Україні" зробили науковці харківських ВНЗ І.А.Воронцова, К.Є.Калінін, О.В.Вишня, С.В.Влащенко, а доцент Прикарпатського НУ ім. Василя Стефаника І.В.Стражнікова розкрила "Історіографічний контекст розвитку педагогічної освіти західного регіону України другої половини ХХ – початку ХХІ століття".

Третя секція працювала над темою "Неперервна освіта та інновації". Частина доповідей стосувалася секційної тематики безпосередньо: "Інтерактивні методи навчання в системі підготовки і перепідготовки кадрів" (К.В.Галантович-Кайдалова, Гомельський ДУ ім. Франциска Скорини), "Можливості консалтингу в реалізації неперервної інформаційної освіти" (З.В.Лукашєна, Барановицький ДУ), "Можливості інтерактивної лекції у формуванні комунікативних умінь студентів" (В.А.Старовойтов, Могильовський інститут МВС Республіки Білорусь), "Використання технологій інтерактивного навчання в неперервній освіті" (В.В.Чечет, О.І.Єгорова, Білоруський НУ), "Інноваційні форми і методи організації самостійної роботи студентів у ВНЗ" (Т.О.Старовойтова, Могильовський ДУ ім. А.А.Кулешова), "Використання інформаційно-комунікативних технологій в роботі з дітьми з особливостями психофізичного розвитку" (С.В.Лауткіна, Вітебський ДУ ім. П.М.Машерова), "Мультимедійні засоби та їх використання при вивченні курсу психології у ВНЗ" (І.Р.Іванова, В.О.Котова, І.Т.Кушнер, Могильовський ДУ ім. А.А.Кулешова), "Полікультурна освіта дошкільнят як інновація в системі неперервної освіти" (Н.В.Єршова, Могильовський ДУ ім. А.А.Кулешова).

Одним із керівників четвертої секції, що працювала над темою "Наукове і навчально-методичне забезпечення" була проректор з наукової роботи нашої академії, професор В.Є.Бенер. Майже 30 науковців з Могильова, Мінська, Гродно, Бреста, Вітебська, Москви й інших міст вирішували проблеми етнопедагогізації навчального процесу (Д.Н.Дубініна, Мінськ), основних підходів до визначення якості освіти (Н.І.Бумаженко,

Вітебськ), культурно-педагогічних детермінант сучасної неперервної освіти (Ю.В.Аленькова, Могильов), наукових основ створення електронних підручників (Т.Ю.Герасимова, А.С.Лапушкіна, Могильов), прогнозування індивідуального освітнього маршруту в умовах неперервної освіти (А.Г.Давидовський, А.В.Пицова, Мінськ), ноосферної освіти та стратегій стійкого розвитку в інформаційному суспільстві (Ю.С.Мельниченко, Могильов). Значна частина виступів стосувалася конкретних методологічних питань: "Навчально-методичний комплекс як основа стратегії неперервної освіти спеціаліста" (В.А.Шишкіна, М.Н.Дедулевич, Могильов), "Навчально-методичне забезпечення вивчення геометричного матеріалу при підготовці вчителів початкових класів" (Н.В.Толстик, Мінськ), "Методологічні аспекти розвитку професійної мотивації спеціаліста в системі неперервної освіти" (І.Л.Прокопчик-Гойко, Мінськ), "Позааудиторні заняття студентів з навчальних предметів у системі неперервної освіти" (В.І.Казаренков, Т.Б.Казаренкова, Москва), "Кейс-методи в навчанні використання комп'ютерних засобів при підвищенні кваліфікації викладачів ВНЗ" (О.Є.Савич, Гродно).

Особливий науковий інтерес викликала методологія екологічного навчання та виховання студентської і учнівської молоді. Таку тематику розробляли доцент Брестського ДУ ім.О.С.Пушкіна Г.М.Казарчук ("Формування екологічної культури студентської молоді: екогуманітарний підхід"), науковець Білоруського держуніверситету Ю.І.Залеська ("Освітні стратегії стійкого розвитку й екологічна освіта: досвід вищої школи"), викладачі Могильовського ДУ ім. А.А.Кулешова В.С.Строн та І.І.Кусто ("Екологічна освіта як основа спадкоємності дошкільного закладу освіти і загальноосвітньої школи"). У цій же секції і над цією ж проблематикою працювали наші науковці: декан природничо-технологічного факультету, доцент О.І.Дух виступила з доповіддю "Особливості еколого-освітньої роботи зі студентською молоддю", а декан філологічного факультету, доцент В.Г.Мазурок проаналізував процес "Формування еколого-економічної компетентності студентської молоді в системі неперервної освіти".

Для учасників Міжнародної конференції були представлені майстер-класи "Авторські моделі інноваційної практики неперервної освіти" (модератор – доцент Могильовського ДУ ім. А.А.Кулешова О.А.Башаркіна) і "Технології візуалізації в моделях змішаного навчання" (модератори – доцент Білоруського ДЕУ О.В.Луцевич, співробітники цього ж університету О.О.Кравченко і Т.Л.Майборода, науковець Білоруського ДПУ ім. Максима Танка Ю.С.Калюта і вчитель СШ № 153 м.Мінська О.О.Загороднев), а також процесуально-навчальний консалтинг, який провела доцент Барановицького держуніверситету З.В.Лукашєна.

Водночас науковці, котрі зібрались на Міжнародну науково-практичну конференцію у Брестському державному університеті ім. А.С.Пушкіна, вирішували проблему "Порівняльна педагогіка в умовах міжнародного співробітництва та європейської інтеграції". У пленарному і секційних режимах розглядалися питання порівняльного аналізу тенденцій розвитку освіти у світі, методології порівняльної педагогіки, досвіду і проблем модернізації вищої школи, інноваційних моделей освіти в білоруських та зарубіжних педагогічних дослідженнях і в освітній практиці, забезпечення якості освіти в контексті глобальних і регіональних проблем, особливостей соціалізації особистості в сучасних освітніх системах. На пленарному засіданні конференції з доповіддю "Якість освіти: сучасні

стратегії та перспективи розвитку" виступив завідувач кафедри педагогіки вищої школи нашої академії, професор О.О.Безносюк. Він же презентував навчальний посібник "Технології соціально-педагогічних досліджень", що було передбачено Угодою про співпрацю Кременецької гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка з Брестським державним університетом ім. А.С.Пушкіна (Республіка Білорусь) у галузі вищої освіти.

За матеріалами конференції підготовлено Збірники наукових праць.

Шевченка), роль будинкового центру соціальних послуг як форми неперервної освіти (Т.М.Ковальова, начальник відділу Виконкому СНД, доцент), генезис поглядів на освіту та виховання дітей (А.І.Бельський, професор Білоруського державного університету).

Науковці першої тематичної секції конференції висвітлювали "Філософські та соціально-гуманітарні аспекти гуманітарної освіти". Вони показували неперервну освіту як основу реформування сучасних освітніх систем, розкривали її аксіологічні, політологічні, соціокультурні аспекти, визначали роль сім'ї як соціального інституту неперервного виховання дітей та молоді. Йшлося і про інформатизацію освіти як умову переходу від інформаційного суспільства до суспільства знань, і про мову як комунікативний засіб неперервності освіти суб'єкта соціальної дії, і про взаємозв'язок праці та гри як частини неперервної гуманітарної освіти, і про основні тенденції модернізаційних аспектів неперервної освіти, і про інформаційно-комунікативну компетентність як умову